

Discriminarea în domeniul locuirii

- I. Ce trebuie să știm despre discriminare în general?
- II. Ce înseamnă nediscriminare în domeniul locuirii?
- III. Munca în grupuri: Discriminarea romilor în locuire

Sesiunea III/ 1, 09.09.2020, 13.00-14.30

Enikő Vincze

Această prezentare a fost realizată cu sprijinul financiar al programului Uniunii Europene Rights Equality and Citizenship (2014-2020).

Conținutul prezentării reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Comisia Europeană nu este responsabilă pentru modul în care va fi folosit conținutul informației.

I.

Ce trebuie să știm despre discriminare în general?

Sursa: Ordonanța de Guvern nr. 137 din 31 august 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, aprobată prin Legea 48/2002 și modificată prin Ordonanța de Guvern nr.77/2003, aprobată prin Legea 27/2004

Art. 1, alin (2), lit. (e) privind **garantarea egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării în exercitarea drepturilor economice, sociale și culturale, printre ele dreptul la locuință.**

- Tratamente injuste sau degradante, care **defavorizează** o persoană, un grup de persoane sau o comunitate **față de alte** persoane, grupuri de persoane sau comunități.
- Se face prin practici, criterii, prevederi, comportamente care **fac deosebire** între persoane **pe bază de** rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată.

- **Discriminare directă:** comportamente, practici, măsuri care se adresează direct și explicit unei persoane sau grup de persoane, în urma cărora cele din urmă sunt excluse de la drepturile tuturor
- **Discriminare indirectă:**
 - când o prevedere, un criteriu, o practică **aparent neutră** dezavantajează anumite persoane, cu excepția cazurilor în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere aceluși scop sunt adecvate și necesare.
 - orice comportament activ sau pasiv care, **prin efectele pe care la generează**, favorizează sau defavorizează nejustificat, supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de altele care se afla în situații egale.
- **Discriminare multiplă:** discriminarea făcută pe baza mai multor criterii, care se întrepătrund, conducând la cumularea dezavantajelor (ex: femeile române, romii săraci).
- **Discriminarea în relații interpersonale**
- **Discriminarea instituțională:** procedurile, măsurile, politicile instituțiilor care exclud anumite persoane de la acces la drepturi și servicii.
- **Discriminarea structurală:** cum funcționează societatea (dezvoltare teritorială inegală, lipsa de locuri de muncă, lipsa de locuințe, lipsa de fonduri locale).

Efectele discriminării

1. Excludere de la drepturi

2. Restricționarea exercițiului unor drepturi

- Persoanele discriminate sunt excluse de la drepturile omului și de la libertățile fundamentale în orice domeniu al vieții publice (politic, economic, social, cultural, altele),
- Accesul persoanelor la drepturile și libertățile de mai sus este restricționat, ele fiind chiar excluse permanent, datorită discriminării, de la drepturile lor garantate prin lege.
- Se încalcă următoarele principii:
 - excluderea discriminării,
 - egalitatea între cetățeni.

De la ce drepturi sunt excluse persoanele discriminate sau la ce drepturi le este restricționat accesul?

- dreptul la un tratament egal în fața instanțelor judecătorești,
- dreptul la securitatea persoanei,
- drepturile politice,
- drepturile civile,
- drepturile economice, sociale și culturale, în special:
 - dreptul la muncă,
 - dreptul de a înființa sindicate și de a se afilia unor sindicate,
 - dreptul la locuință,
 - dreptul la sănătate,
 - dreptul la educație,
 - dreptul de a lua parte, în condiții de egalitate, la activități culturale și sportive,
- dreptul de acces la toate locurile și serviciile destinate folosinței publice.

Eliminarea tuturor formelor de discriminare

Cum se poate urmări eliminarea tuturor formelor de discriminare?

- prevenirea prin intermediul unor **măsuri speciale** (acțiuni afirmative) în vederea protecției persoanelor defavorizate,
- **medierea** prin soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor apărute de pe urma unor acte de discriminare,
- **sanționarea** comportamentului discriminatoriu.

Măsurile speciale, sau acțiunile afirmative ce vizează **protecția grupurilor defavorizate** care nu se bucură de egalitatea șanselor, nu constituie discriminare. Dimpotrivă, ele sunt măsurile care asigură nediscriminarea lor, adică faptul că ele își pot exercita drepturile.

Este defavorizată acea categorie de persoane, care:

- **se află pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor din cauza originii sociale ori a unui handicap;**
- **se confruntă cu un comportament de respingere și marginalizare.**

II. Nediscriminarea în domeniul locuirii

Înseamnă că structurile statului la nivel central și local garantează prin politicile lor că toată lumea își poate exercita dreptul la locuință.

DE CE TREBUIE SĂ FACĂ ASTA? (argumente din legislația discutată)

1. Statul social se obligă să asigure accesul cetățenilor la drepturi. Conform Constituției sale, România este un stat social în care drepturile omului sunt o valoare supremă și sunt garantate.
2. Reglementările internaționale în domeniul drepturilor omului definesc dreptul la locuință ca un drept socio-economic fundamental. România fiind parte la aceste tratate, statul român trebuie să acorde prioritate prevederilor acestora.
3. Conform Legii locuinței, locuința socială este o locuință la care sunt îndreptățite toate persoanele care nu își pot achiziționa sau închiria o locuință de pe piață. Astfel, locuințele sociale sunt un instrument prin care se poate garanta ca și persoanele cu venituri reduse să poată să facă uz de dreptul lor la locuință.
4. Conform legislației sociale și legislației privind unele categorii speciale, prin locuințe sociale autoritățile publice își pot respecta obligațiile față de aceste categorii.

Nediscriminarea în locuire înseamnă crearea, prin măsuri de politică publică, a condițiilor în care oamenii îndreptățiți la locuință socială își pot exercita efectiv acest drept.

Măsurile de politică publică în domeniul locuirii care asigură accesul la locuință adecvată includ:

- Măsuri pentru asigurarea unui **stoc adecvat de locuințe sociale** (fără ele, funcționează discriminarea indirectă, ce constă în nerespectarea dreptului la locuință adecvată pentru toți, deci și pentru cei care nu au resurse financiare să își asigure o altă locuință).
- Măsuri pentru un set de **criterii adecvate de atribuire de locuințe sociale** (fără ele, nu se garantează accesul tuturor care au nevoie).

III.

Activitate în grupuri

**Vezi materialul Sesiunea V –
Sinteză asupra celor discutate în grupurile mici de lucru**

Dezbateri – Discriminarea romilor în locuire

Grupa 1

Cum identificăm dacă un criteriu de atribuire de locuință socială este sau nu discriminator? (criterii existente, criterii care urmează să se stabilească pentru noile construcții/ renovări din proiecte sau alte surse, criterii care ar trebui să se stabilească dacă se identifică nevoia de locuință socială în localitate)

Cum sunt afectați romii?

Grupa 2

Cum funcționează discriminarea în caz de evacuări/așezări informale?

Cum sunt afectați romii?